

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarsberetning

for

Arendals off. skole

for den høiere almendannelse

for skoleaaret 1901—1902.

Arendal.

Arendals bogtrykkeri.

1902.

Aarsberetning

for

Arendals off. skole

for den høiere almendannelse

for skoleaaret 1901—1902.

Arendal.

Arendals bogtrykkeri.

1902.

I. Skolens forstanderskab.

- Byfoged Gottfr. Klem, tilforordnet $\frac{1}{1}$ 97.
Rektor G. A. Gjessing, formand.
Sogneprest Joh. Irgens, gjenvalgt $\frac{27}{12}$ 1900.
Oberstløjtnant S. Bonnevie, valgt $\frac{11}{2}$ 1902.
Kontorchef Chr. Kløcker, valgt $\frac{11}{2}$ 1902.
-

II. Lærerpersonalet.

1. Rektor Gustav Antonio Gjessing, f. 1835, udnævnt 1880.
2. Overlærer Julius Oscar Salvesen, f. 1831, udn. 1860.
3. — Andreas Blomhoff Jensen, f. 1839, udn. 1900.
4. — Ingebret Suleng, f. 1852, udn. 1900.
5. Adjunkt Jørgen Johan Elligers, f. 1830, udn. 1876.
6. — Jon Kristian Kleven, f. 1852, udn. 1885.
7. — Peder Theodor Opsahl, f. 1854, udn. $\frac{1}{7}$ 1898.
8. — Mads Larsen Kolle, f. 1857, udn. $\frac{1}{7}$ 1898.
9. — Odin Kastor Augdahl, f. 1853, udn. 1900.
10. — Tobias S. Holmesland, f. 1858, udn. 1900.
11. — Johan Werner Oftedal, f. 1857, udn. $\frac{1}{8}$ 1901.
12. — Peder Nicolai Engelbrethsen, f. 1865, udn. $\frac{1}{8}$ 1901.
13. Klasselærer Ole Johnsen, f. 1838, ans. 1865.
14. Timelærerinde Frk. Susanne Irgens, f. 1869, ans. $\frac{1}{8}$ 1901.
15. Gymnastiklærer, kaptein Fredrik Ditlev Gunvaldsen, f. 1869, ans. $\frac{1}{7}$ 1899.
16. Sanglærer, organist Alfred Theodor Olsen, f. 1858, ans. 1886.
17. Sløidlærer Michael Eriksen, f. 1863, ans. $\frac{4}{9}$ 1897.

4de forberedelsesklasse inddroges fra $\frac{30}{6}$ 1901.

Ved kgl. resol. af 14de mai 1901 tilstodes adjunkt ved Arendals off. skole dr. philos. Amund Bredeesen Larsen tjenestefrihed fra hans embede fra 1ste juli 1901 indtil videre for at fortsætte sine undersøgelser af norske dialekter.

III. Disciplenes antal m. m.

a. Disciplenes antal i hver af skolens afdelinger kvartalsvis.

		3die kvart.	4de kvart.	1ste kvart.	2det kvart.
		1901.	1901.	1902.	1902.
Forberedelses-					
afdeling	5	29	28	30	30
Middelskolen I.		34	34	34	35
	II. a)	40	41	41	39
	b)				
	III. a)	28	29	29	29
	b)				
	IV.	37	39	39	39
		— 168	— 171	— 173	— 172
Latin-					
gymnasium	I.	12	12	12	12
	II.	7	7	7	7
	III.	5	5	5	5
		— 24	— 24	— 24	— 24
Samlet antal		192	195	197	196

b. Aldersforholdet mellem de forskellige klasser.

a. Gjennemsnitsalderen ved begyndelsen af skoleaaret.

b. Normalalder.

	a.	b.
5te forb.kl.....	10 ¹ / ₁₂	10
Middelskolens I.....	11 ⁸ / ₁₂	11
II.....	12 ⁷ / ₁₂	12
III.....	13 ⁶ / ₁₂	13
IV.....	14 ⁹ / ₁₂	14
Gymnasium I.....	15 ¹¹ / ₁₂	15
II.....	16 ² / ₁₂	16
III.....	18 ¹ / ₁₂	17

c. Disciplenes fordeling efter hjemstavn, by eller landdistrikt:

Fra Arendals by: i den off. skole.... 114

Fra landsognene: i den off. skole..... 85

Samlet antal 199

IV. Fagfordeling.

Rektor.

Oldnorsk i III Gkl.....	1	time
Græsk i " ".....	7	—
Historie i " ".....	3	—
Norsk i II ".....	6	—
	—	17 timer.

Overlærer Salvesen.

Naturkundskab	i	IV	Mkl. a.	3 timer	
—	i	„	„ b.	3	—
—	i	III	„	2	—
—	i	II	„ a.	2	—
—	i	„	„ b.	2	—
—	i	I	„ a.	3	—
—	i	„	„ b.	3	—
Mathematik	i	„	„ a.	5	—
					23 timer.

Overlærer Jensen.

Latin	i	III	Gkl.	9 timer	
Tysk	i	II	„	3	—
—	i	I	„	3	—
—	i	III	Mkl.	5	—
Engelsk	i	„	„	5	—
					25 timer.

Overlærer Suleng.

Geografi	i	I	Gkl.	1 time	
Naturfag	i	I	„	4	—
Mathematik	i	III	„	3	—
—	i	II	„	2	—
—	i	I	„	4	—
—	i	II	Mkl. a.	5	—
—	i	„	„ b.	5	—
					24 timer.

Adjunkt Elligers.

Religion	i	III	Gkl.	2 timer	
—	i	II	„	1	—
—	i	I	„	1	—
—	i	IV	Mkl. a.	1	—
—	i	„	„ b.	1	—
—	i	III	„	2	—
—	i	II	„ a.	2	—

Religion	i II	Mkl.	b.	2 timer
—	i I	”	a.	2 —
—	i ”	”	b.	2 —
Norsk	i I	”	a.	5 —
Skrivning	i II	”	a.	1 —
—	i ”	”	b.	1 —
—	i I	”	a.	2 —
				————— 25 timer.

Adjunkt Kleven.

Norsk	i III	Gkl.	3 timer	
—	i I	—	4 —	
Engelsk	i III	—	3 —	
—	i II	—	7 —	
Fransk	i II	—	4 —	
Historie	i II	—	5 —	
				————— 26 timer.

Adjunkt Opsahl.

Fransk	i III	Gkl.	2 timer	
—	i I	”	4 —	
Engelsk	i II	Mkl.	a.	5 —
—	i ”	”	b.	5 —
Historie	i IV	”	a.	3 —
—	i ”	”	b.	3 —
—	i III	”		3 —
				————— 25 timer.

Adjunkt Kolle.

Tysk	i II	Mkl.	a.	5 timer
—	i ”	”	b.	5 —
—	i I	”	a.	6 —
—	i ”	”	b.	6 —
Historie	i II	”	a.	2 —
—	i ”	”	b.	2 —
				————— 26 timer.

Adjunkt Augdahl.

Mathematik	i	IV Mkl.	a.	5 timer
—	i	” ”	b.	5 —
Tegning	i	I Gkl.		2 —
—	i	IV Mkl.	a.	2 —
—	i	” ”	b.	2 —
—	i	III	”	2 —
—	i	II	a.	2 —
—	i	” ”	b.	2 —
—	i	I	a.	2 —
—	i	” ”	b.	2 —
				————— 26 timer.

Adjunkt Holmesland.

Tysk	i	IV Mkl.	a.	5 timer
—	i	” ”	b.	5 —
Engelsk	i	I Gkl.		4 —
—	i	IV Mkl.	a.	5 —
—	i	” ”	b.	5 —
				————— 24 timer.

Adjunkt Oftedal.

Historie	i	I Gkl.		3 timer
Norsk	i	IV Mkl.	a.	4 —
—	i	” ”	b.	4 —
—	i	III	”	4 —
—	i	II	a.	4 —
—	i	” ”	b.	4 —
				————— 23 timer.

Adjunkt Engelbrethsen.

Geografi	i	II Gkl.		1 time
Naturfag	i	” ”		1 —
Geografi	i	IV Mkl.	a.	2 —
—	i	” ”	b.	2 —
—	i	III	”	2 —
—	i	II	a.	2 —

Geografi	i II Mkl. b	2 timer
—	i I „ a	2 —
Mathematik	i III „	5 —
—	i I „ b	5 —
Tegning	i 5te forb.kl.	2 —
		————— 26 timer.

Klasselærer Fohlsen.

Norsk	i I Mkl. b	5 timer
—	i 5te forb.kl.	6 —
Historie	i I Mkl. a	3 —
Geografi	i 5te forb.kl.	2 —
Naturkundskab	i „ „	2 —
Regning	i „ „	5 —
Skrivning	i „ „	3 —
		————— 26 timer.

Timelærerinde Frk. Susanne Irgens.

Religion	i 5te forb.kl.	3 timer
Historie	i I Mkl. b	3 —
—	i 5te forb.kl.	2 —
Geografi	i I Mkl. b	2 —
Skrivning	i I „ „	2 —
		————— 12 timer
Haandgjerning	i I Mkl. b	2 —
Gymnastik	i „ „ „	3 —
		————— 17 timer.

Kapt. Guwaldsen.

Gymnastik	i III Gkl.—I Gkl	2 timer
	III—I Gkl. og IV Mkl. a	1 —
	(III Gkl.: 3 timer).	
	II—I Gkl. & IV Mkl. a	1 —
	(II- I Gkl : 4 timer).	
	IV Mkl. a & b	2 —
	(IV Mkl. a: 4 timer).	

Gymnastik i IV Mkl. b & III Mkl. . . . . 2 timer

(IV Mkl. b: 4 timer).

III Mkl. & II Mkl. b . . . . . 1 —

(III Mkl.: 3 timer).

II Mkl. a & I Mkl. a . . . . . 1 —

II Mkl. a & b . . . . . 2 —

(II Mkl. a: 3 t. — II Mkl. b: 3 t.)

I Mkl. a & 5te forb.kl. . . . . 2 —

(I Mkl. a: 3 t — 5te forb.kl.: 2 t)

————— 14 timer.

Sløidlærer Eriksen.

Sløid i 9 partier a 2 timer = 18 timer.

IV Mkl. a . . . . . 2 timer

” ” b . . . . . 2 —

III ” . . . . . 2 —

II ” a & b . . . . . 2 —

I ” . . . . . 2 —

5te forb.kl. . . . . 2 —

————— 12 timer + 6 efterm.timer

for overtallige elever.

Organist Olsen.

Sang i III Mkl.—5te forb.kl. . . . . 6 timer.

Som klasseforstandere fungerede:

Johnsen i 5te forb.kl.

Salvesen i I Mkl. a.

Frk. Irgens i I ” b.

Opsahl i II ” a.

Suleng i II ” b.

Jensen i III ”

Augdahl i IV ” a.

Holmesland i IV ” b.

Kleven } i I Gkl.

          } i II ”

Rektor i III ”

—————

V. Timefordelingen.

Forb.afdel.   Middelskolen.   Gymnasiet.

	5	I	II	III	IV	I	II	III
Religion	3	2	2	2	1	1	1	2
Modersmaal & Oldnorsk	6	5	4	4	4	4	6	3
Tydsks		6	5	5	5	3	3	1
Engelsk			5	5	5	4	7	
Latin								9
Græsk								7
Fransk ¹⁾ <i>valgfrt.</i>						4	4	2
Historie	2	3	2	3	3	3	5	3
Geografi	2	2	2	2	2	1	1	
Naturkundskab	2	3	2	2	3	4	1	
Mathemat. fag	5	5	5	5	5	4	2	3
Tegning	2	2	2	2	2	2		
Skrivning	3	2	1					
Gymnastik	2	3	3	3	4	4	4	3
Haandgjerning	2	2	2	2	2			
Sang	1	1	1	1				
Sum	30	36	36	36	36	34	34	33

¹⁾ De disciple, der i *gymnasiet* efter gml. ordn. i III Gkl. istedenfor Fransk vælger Engelsk, læser dette sprog i 3 ugentlige timer i kl. III. Læses Engelsk *foruden* Fransk, anvendes dertil 2 ugentlige timer i samme klasse.

Fritagne for sang har været i 5te forb.kl. 11, i I Mkl. 1, II 7, III 16 = 35.

— for gymnastik har været i 5te forb.kl. 1, I Mkl. 4, II 6, III 7, IV 4, I Gkl. 2.

VI. Undervisningen.

Forberedelsesafdelingens 5te kl. og Mkl. I—IV.

Religion.

5te forb. kl. Bruns og Platous bibelhistorie fra begyndelsen til „Forfaldstiden“. Det nye testamente repeteret efter Vogts lille bibelhistorie. Tekstordene i katekismens 5 parter med Luthers forklaring til de 2 første. 10 salmer. Bibellæsning.

I Mkl. a & b. Bruns og Platous bibelhistorie „det gamle testamente“. Katekismens 5 parter repeteret. Af Sverdrups forklaring læst og repeteret fra begyndelsen til „2den artikel“. Salmer efter Landstad. Bibellæsning.

II Mkl. a & b. Af bibelhistorien læst fra „Jesu liv“ til „Jesu lidelse og død“. Af forklaringen læst fra 2den artikel til 4de part. Af katekismen repeteret samtlige tekstord og Luthers forklaring til 1ste part og 1ste artikel. Endel salmer.

III Mkl. Af Bibelhistorien læst fra „Jesu lidelse og død“ og ud; derpå det hele repeteret. Af forklaringen læst de to sidste parter; derefter repeteret i sin helhed.

IV Mkl. a & b. Platous kirkehistorie læst og repeteret.

Norsk.

5te forb. kl. Læsning og analyse efter Eriksen og Paulsens læsebog 3die del. Enkelte digte er lærte. Diktat og gjenfortælling 2 timer ugentlig.

I Mkl. a. Læsning af Eriksens og Paulsens læsebog III 1. Enkelte digte. Formlæren efter Hofgaards lille grammatik. Skriftlige gjenfortællinger og diktat 2 gange ugentlig.

I Mkl. b. Som i a.

II Mkl. a & b Læsning i Paus og Lassens Læsebog III 1. Nogle digte udenad efter samme bog. Af Hofgaards grammatik læst om verberne (§ 71—98), derefter om hoved- og bisætninger (§ 143—166). Jevnlig analyse. Skriftlig hjemmeopgave hveranden uge, dels gjenfortælling, dels stile, de sidste altid efter nøiagtig gennemgaaelse paa skolen. Stilene var: 1. Hesten. 2. Svinet. 3. Tavlen. 4. Vort klasseværelse. 5. Hvilke skrivesager bruger du paa skolen. 6. En høvl. 7. Et spel. Nogle diktater.

III Mkl. Læsning i Pauss og Lassens læsebog III 2. Digte udenad efter samme bog. Af Hofgaards grammatik læst det meste af sætningslæren. Jevnlig analyse. Hjemmestile: 1. Renen. 2. En septemberdag. 3. Haren fortæller sit levnetsløb. 4. Faaret. 5. Elefanten. 6. Jernet. 7. Salt. 8. Furutræet. 9. Poteten. 10. „Er det kjødsuppe“, sagde baadsmanden, „saa har jeg seilet over Nordsjøen i bare kjødsuppe“. 11. En vinterdag. 12. Dampskibsbryggen og Kastellet. 13. Et uveir. 14. Hvorledes vil du ruste dig til en fisketur? 15. Paa fiskebryggen. 16. Papiret og dets brug. 17. Glasset og dets brug. Opgaverne er i regelen først gennemgaaet paa skolen i samtale om stoffet og dets heldigste ordning.

IV Mkl. a & b. Som examenspensum er gennemgaaet alle landsmaalstykker i Pauss og Lassens læsebog III 1 og 2, desuden: Holberg: Den politiske Kandestøber. Wergeland: Var jeg en Arbeidsmand. J. Moe: Besøg i et bondebryllup. Ibsen: Kong Haakons gildehal. Bjørnson: Over de høie fjelde. Oversigt over litteraturhistorien efter Ræders verdenshistorie udfyldt med mundtlig fortælling om de læste forfattere. Ofte analyse. Enkelte afsnit af grammatiken repeterede. Skriftlige opgaver: 1. Hvoraf kommer det, at Norges bebyggelse er saa spredt? 2. Hvilken nytte har vi af vore elve? 3. En dag paa landet. 4. Kuldens nytte og skade. 5. Sammenligning mellem fugl

og fisk. 6. Sammenligning mellem det østenfjeldske og vestenfjeldske Norge. 7. Naturen og livet i Norge om vinteren (tentamen). 8. Hvorledes beskytter menneskene sig mod kulden? 9. Forskjellige belysningsmidler, deres fortrin og mangler. 10. Forskjellige maader at reise paa, deres fordele og mangler. 11. Hvad jeg foretager mig i ledige stunder (brev). 12. Hvilken aarstid synes du bedst om? 13. Ildens nytte og skade. 14. Hvilken af den nyere tids opfindelser synes du er den vigtigste? 15. Fortæl om vore almindelige kornsorter og deres brug. 16. Til hvilket land vilde du helst reise?

Tysk.

I Mkl. a & b. Knudsens og Kristiansens „lærebog i tysk for begyndere“ fra begyndelsen til pag. 96 læst og repeteret.

II Mkl. a & b. Voss' „Deutsches Lesebuch“ (2te aufl.) pag. 1—64, deraf statarisk stykkerne: 5, 7, 14, 15, 21, 26, 27, 28, 29, 30, 34, 39, 41, 48, 49. Af Hoffgaards kortfattet tysk grammatik formlæren. Skriftlige øvelser en time ugentlig efter Kristiansens „retroversioner“.

III Mkl. Voss' Deutsches Lesebuch 2te auflage. Statarisk 35 sider, 1 stil om ugen paa skolen og i regelen en hjemmestil efter Kristiansens retroversioner eller Bjørseths frie stile. Hoffgaards grammatik formlæren. Læst kursorisk ca. 50 sider i læsebogen.

IV Mkl. a & b Af Voss' Deutsches Lesebuch læst statarisk no. 91, 94, 96, 99, 110, 119, 120, 139, 141, 143, 166, 167, 170, 171, 172, 147, 151, 152. Desuden ca. 30 sider mere kursorisk. Det hele statariske pensum repeteret. Vigtige afsnit af Hoffgaards „Kortfattet tysk grammatik“ læst og repeteret. Stil hver uge.

Engelsk.

II Mkl. a & b. Brekkes lærebog for begyndere. Udtaleøvelser side 1—5. Læst og repeteret fra side 12—62. Saavel samtalerne som de sammenhængende stykker er lærte udenad.

Det tilsvarende af grammatiken læst og repeteret. Skriftlige øvelser, diktat og stil.

III Mkl. Af Brekkes „Ny engelsk læsebog for middelskolen“ statarisk no. 1, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 21, 29, 30 — kursorisk 3, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 27, 28.

Herrestads grammatik repeteret formlæren. Diktat eller gjenfortælling hver uge.

IV Mkl. a & b. Af Brekkes „Ny engelsk læsebog for middelskolen“ lært udenad: No. 37, 39, 42, 43, 44, 46, 50 (2, 4, 6), 51, 56, 65. Forresten er læst ca. 40 sider mere kursorisk. Herrestads grammatik læst og repeteret. Gjenfortælling hver uge.

Historie.

5te forb. kl. Eriksens verdenshistorie læst fra korstogene ud, hvorefter forrige klasses pensum repeteret.

I Mkl. a. Ræders historie fra begyndelsen til pag. 79.

I Mkl. b. Ræders historie fra begyndelsen til pag 79. (Nordens historie til 1319).

II Mkl. a & b. Ræders historie fra pag. 79 (Nordens historie) til pag. 160.

III Mkl. Ræders lærebog fra den nyere tid til „Norge i 1814“ læst og repeteret.

IV Mkl. a & b. Ræders lærebog i sin helhed repeteret.

Geografi.

5te forb. kl. Af Christensens „Udtog af geografin“ er læst fremmede verdensdele samt repeteret hele bogen.

I Mkl. a & b. Af Haffners geografi for middelskolen læst og repeteret fra begyndelsen til pag. 86 („De britiske øer“).

II Mkl. a & b. Haffners lærebog: Fra „De britiske øer“ til „Asien“, læst og repeteret.

III Mkl. Geelmuydens lærebog (ved Arstal). Fra begyndelsen til „Østeuropa“.

IV Mkl. a & b. Repeteret det hele pensum.

Naturkundskab.

5te forb. kl. Uden lærebog er gennemgaaet de vigtigste hvirveldyr.

I Mkl. a & b. Sørensens zoologi gennemgaaet til fiske. Forevisning og beskrivelse af planter. Indsamling af ca. 20 planter i herbariet.

II Mkl. a & b. Gennemgaaet fra fiske og ud Sørensens zoologi. Hoffstads lærebog i botanik Systematiken paabegyndt, ca. 40 planter indsamlede.

III Mkl. Klassens pensum i dyr- og plantelære repeteret. Herbariet fuldført.

Fysik efter M. Andresens lærebog til Archimedes' lov.

IV Mkl. a & b. Fysik efter M. Andersens lærebog læst og repeteret med eksperimenter.

Sundhedslære af N. Utne 4de udgave, gennemgaaet til „vor bolig“.

Mathematik.

5te forb. kl. Nicolaisens regnebog 2det hefte, decimalbrøk indøvet og benævnte tal repeteret.

I Mkl. a. Nicolaisens regnebog 2det hefte. Brøk repeteret samt efter O. Johannesens regnebog 3die hefte er enkel reguladetri indøvet, jevnlig øvelse i hovedregning. Simple konstruktioner efter Getz's 1ste hefte.

I Mkl. b. Gennemgaaet og repeteret de fire regningsarter i decimalbrøk og almindelig brøk, samt enkelt reguladetri. Paabegyndt sammensat reguladetri. Hjemmeopgaver. Indledende konstruktionsopgaver.

II Mkl. a & b. Ole Johannesens regnebog, 3die hefte, reguladetri og procentregning, samt lette renteopgaver.

Bogstavregning efter opgavesamlingen til Ole Johannesens lærebog, 1ste bog. Magnus Alfsens geometri til mangekanter.

III Mkl. Arithmetik (Johansens lærebog): Rep. 2den bog, ligninger af 1ste grad med en ubekjendt. Roduddragning.

Geometri (Eliassens lærebog). Læst og repeteret 2den bog. Konstruktioner.

Prakt. regning (Johansen). Renteregning, diskonto, blandede opgaver. Rumlæren.

Hjemmeopgave en gang ugentlig.

IV Mkl. a & b. Det resterende af middelskolens pensum læst og det hele pensum repeteret. Opgaver hjemme og paa skolen. Regnskabsførsel efter Klingenberg.

Skrivning.

5te forb. kl. Christies skrivebøger 3die—5te hefte.

I Mkl. a. Christies skrivebøger 4de—6te hefte.

I Mkl. b. Som i a.

II Mkl. a & b. Christies Skrivebøger 5te og 6te hefte.

Tegning.

5te forb. kl. Lette øvelser i retlinjede figurer efter for-tegning paa tavlen. H. Petersens Tegnebog for folkeskolen, 2det og 3die hefte.

I Mkl. a & b. Harald Petersens tegneapparat, pl. I—XIV og for de flinkere elever forskellige andre fortegninger.

II Mkl. a & b. Harald Petersens tegneapparat, frihaands-tegninger ved middelskole-examen og forskellige andre for-tegninger.

III Mkl. Perspektivtegning efter det normerede sæt klodser og efter brugsgjenstande.

IV Mkl. a & b. Fortsat perspektivtegning: sammenstilling af flere klodser og brugsgjenstande.

Haandgjerning.

5te forb. kl. H. K. Kjenneruds sløidtegninger 1ste, 2det og 3die trin.

I Mkl. a. H. K. Kjenneruds sløidtegninger 4de og 5te trin.

I Mkl. b. Forøvelser i rynkning og paasætning af linning, ridset, klippet og syet. Et lidet forklæde med linning.

I strømpe med 80 masker strikket. Tegning og beregning af strømpen.

II Mkl. a & b. H. K. Kjenneruds sløidtegninger 6te trin.

III Mkl. H. K. Kjenneruds sløidtegninger 6te—7de trin.

IV Mkl. a & b. H. K. Kjenneruds sløidtegninger 7de—10de trin.

Gymnastik.

5te forb. kl. Bentzens tabeller III—VI.

I—III Mkl. Bentzens tabeller VII—XIV.

I Mkl. b (Piger). „Minnestokens tabeller“.

IV Mkl. & I—III Gkl. Bentzens tabeller XV—XXIII.

Desuden for IV M repetition. Simple øvelser i floretfægting. Krag-Jørgensengeværet er forevist og forklaret.

Sang.

5te forb. kl. & I Mkl. Behrens sanglære for folkeskolen, 2det trin.

II Mkl. Behrens sanglære for folkeskolen, 3die trin.

III Mkl. Behrens sanglære for folkeskolen, 3die trin.

Samtlige klasser: Hagenes sangbog.

Do. do. salmebog.

Gymnasiet.

Religion.

I. Af „Bibellæren af Klaveness“ er gennemgaaet det gamle testamente. Af kirkehistorien gennemgaaet enkelte afsnit af oldtiden og middelalderen.

II. Af bibellæren af Klaveness gennemgaaet det nye testamente. Enkelte afsnit af den nyere tid i kirkehistorien.

III. Nissens kirkehistorie repeteret; hele Mathæi evangelium læst.

Norsk.

I. Literaturlæsning: Pauss' og Lassens læsebog for gymnasierne. IV 1. Landsmaalslæsning: Arne Garborgs og Ivar Mortensens „læsebok for høgre skular. 3die oppl. Landsmaalet i nyere tillem্পning; pag. 96, 97, 99—105, 108, 119, 121, 132, 140, 145, 152, 176, 189, 198, 215, 221.

Stile: 1. Arendals kirke. 2. Halgerd og Bergthora. 3. En høstdag. 4. Hvad der bliver angrebet i Erasmus Montanus. 5. Karakteristik af en stundesløs. 6. En udsigt. 7. Indunder jul. 8. En emigrants tanker ved afreisen fra fædrelandet. 9. Elves og floders betydning. 10. Følgerne af Norges adspredte bebyggelse. 11. Belysningsmidler før og nu. 12. Hvorledes skal vi faa tid til alting? 13. Enhver er sin egen lykkes smed. 14. Norges klima. 15. Hvilke omstændigheder begunstiger Norges skibsfart. 16. De menneskelige boliger.

II. Literaturlæsning efter Pauss & Lassens læsebog for gymnasierne, IV skoletrin, 2den afdeling. Broch & Seips literaturhistorie gennemlæst. M. Nygaards Oldnorsk læsebog for begyndere, 5te udg. 1901, Bergen, gennemgaaet.

Følgende stile er skrevne: 1. Arbeidets betydning for personlighedens udvikling. 2. Vinteren i Norge. 3. Almindelig værnepligt, dens betydning for folket og den enkelte. 4. Hvad taler for og imod maalsagen? 5. Fordringer til en bekvem og hyggelig bolig. 6. Hvorfor skjelner man i historien mellem oldtid og middelalder som to forskellige tidsaldre? 7. Tordenskjold som den norske ungdoms helt. 8. Hvorledes løste middelalderen sin historiske opgave som forberedelse for den nyere tid? 9. For og imod luxus. 10. Eventyret som folkedigtning og som kunstdigtning. 11. Grundtanken i „En Fallit“ og hvorledes forfatteren har søgt at udvikle samme. 12. Skildring af middelalderens riddervæsen og dets historiske betydning. 13. Middelhavets verdenshistoriske betydning. 14. Livets alvor og glæde. 15. „Sandhedens armé“ gennemgaaet og tolket. 16. Kirkens stilling og betydning i middelalderen. 17. I hvilke henseender er Frankrige begunstiget af naturen? 18. Vaaren kommer.

III. Literaturlæsning efter Pauss & Lassens læsebog for gymnasierne IV, 2den afdeling.

Som artiumspensum er læst: Holbergs Jacob von Tyboe og et udvalg af Wergelands og Welhavens digte efter Pauss & Lassens læsebog IV, 2.

Følgende stile er skrevne: Lys- og skyggesider ved den franske revolution. 2. Holberg som komedieskriver (eiendommelig-

heden ved ham). 3. Middelhavets historiske betydning. 4. Angiv i korthed gangen og indholdet i Jacob von Tyboe. 5. En sammenligning mellem Kristian IV og Gustav Adolf. 6. Kristian II's personlighed og politik. 7. Tredivaarskrigens følger. 8. Hvorfor bliver gode forsætter saa ofte ikke udførte? 9. Er du fattig, saa vær en mand; er du rig, saa vær et menneske. 10. Videnskabens betydning for vore vigtigste næringsveie. 11. Hvilke rettigheder og hvilke pligter har man som borger i et frit land? 12. Hvordan har mennesket opfyldt budet om at gjøre sig jorden underdanig? 13. Er fremtiden ganske skjult for mennesket? 14. Hvorledes skal vi retteligen forstaa de ord: „Sørger ei for den dag imorgen?“ 15. Hvilke hindringer møder arbeidet for fredssagen?

Oldnorsk. Af Nygaards udvalg, 3die udg. I er repeteret: Thors ferd til Utgardeloke. Balders død. Lokes straf. Egil Skallegrimsson og Erik Blodøxe. Haakon den godes død. Kjartan Olafsson. Asbjørn Selsbane til pag. 60. Voluspá.

Latin.

III. Horats' oder II, 1, 2, 3, 6, 7, 13, 17. Epistler I, 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 19. II, 1. Tacitus's Tiberius efter Weisses udvalg.

Sammen med II Gkl.: Weisses romerske antikviteter.

Repeteret artiumspensummet.

Ugentlig 1 hjemmeoversættelse og en extemporaloversættelse.

Græsk.

III. Læst og repeteret Sofokles' Antigone. Repeteret Xenophons Anabasis b. III. Platons Apologi og Kriton. Homers Illiade b. I, II, III — v. 382, VI — v. 118; 237--311; 369—529 (2224 v.)

Christensens antikviteter gennemgaaet. Oversigt over græsk literaturhistorie gennem diktat.

Tysk.

I. Af B. Gundersen: Tysk for Gymnasielklasserne læst og repeteret: Erlikönig, Der Schatzgräber, Der Zauberlehrling, Der Sönger, Die Kraniche des Ibykus, Das Grab im Busento, Der Pilgrim vor St. Just, Wallensteins Tod. Kursorisk 45 sider.

Ugentlig 1 skriftligt arbeide.

II. Af B. Gundersen: Tysk for gymnasierne læst og repeteret: Der Schatzgräber, Der Sönger, Die Bürgerschaft, Der Handschuh, Der Taucher, Des Söngers Fluch, Die nächtliche Heerschau, Lützows wilde Jagd, Wallensteins Tod, Landsknechte und Soldaten, Zwei Briefe der Königin Louise. Ein Brief Th. Körners an seinen Vater. Kursorisk 120 sider.

Skriftlige øvelser 1 time ugentlig.

Engelsk.

I. Udvalg af engelske forfattere til brug for gymnasiets 1ste klasse af K. Brekke og Aug. Western. Anmerkninger til samme bog af samme forfattere.

Udvalg af engelske forfattere til brug for gymnasiets første klasse af Brekke og Western. Læst og repeteret nr. 1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 11, 15, 16, tils. 60 sider. De engelske præpositioner og de vigtigste synonymmer gennemgaaet. Hver uge et skriftligt arbeide paa skolen.

II. Af Brekkes og Westerns Udvalg af engelske forfattere til brug for gymnasiets 2den og 3die klasse læst og repeteret: Formation of the English nationality. Charles I and parliament. Last sitting of parliament in 1629. Impeachment of five members i 1642. Oliver Cromwell. Letter written after the battle of Marston Moor. Charakter of William of Orange. The landing of William of Orange. William and Mary. Acceptance of the crown. Death of William III. Af „Scotland in the 18th century“; „The highlands“. Rise of methodism. The Crimean war. The British empire. Speech by John Bright on the unveiling of the statue of Cobden. Uden repetition: Origin of the church of England. Charakter of Elisabeth. The puritans. John Knox. State

of the American colonies in the 18th century. Speech by William Pitt on the right of taxing America. Speeches by Edmund Burke: Relation of representatives to their constituents. Preoration of the Opening spech at the trial of Warren Hastings. Biografier af de forfattere, hvis stykker er læst i aarets løb. Engelsk stil en gang om ugen.

III. Udvalgte stykker af Sommerfeldts: „Nyeste engelske forfattere“. Grammatik efter Brekkes lærebog i engelsk for begyndere.

Fransk.

I. Læst og repeteret Høst og Bødtkers læsebog fra begyndelsen til side 80. Læst kursorisk resten af bogen. Grammatiken og øvelserne i oversættelse til norsk lært og repeteret.

II. Af Trampe, Bødtker og Sig. Høst læst statarisk side 1—63 og kursorisk 63—72. Knudsens grammatik repeteret.

III. Af Knudsen og Wallems: Fransk læsebog for gymnasier ca. 25 sider af historisk stof. Derefter af „Franske forfattere i udvalg“: Theuriet L'Ecureuil 42 sider. Repeteret Knudsens grammatik. Øvelser i oversættelse fra norsk til fransk.

Historie.

I. Oldtidens historie efter Ræders „Lærebog i oldtidens historie for gymnasier“. Gjennemgaaet middelalderens historie til „lensvæsenet“ paa grundlag af Ræders „Historisk lærebog for middelskolen“.

II. Middelalderens historie efter Schjøths verdenshistorie for middelskolen, Nordens historie indtil Fredrik II efter Ræders verdenshistorie for middelskolen. Joh. Ottosen & Ludv. Schmiths lærebog i historie. Kbh. 1900. II. Nyere tid til Wienerkongressen. „Historisk læsning“ 7 første hefter gennemgaaede.

III. L. Petersens Nordens historie ved G. Storm. Repetition af det hele artiumspensum (Ræders Oldtidens historie. Wallems og Schjøths Frankriges historie. Nordens historie kursorisk).

Geografi.

I. Læst og repeteret Haffners lærebog i fysisk geografi.

II. Læst og repeteret Axel S. Steen: „Matematisk geografi for gymnasiet“.

Naturfag.

I. Kemi efter Johannesens og Nicolaysens lærebog. Hele bogen gennemgaaet og repeteret, ledsaget af de tilhørende eksperimenter. Knudsen og Falch: Det menneskelige legeme, anden del, læst og repeteret.

II. Læst og repeteret Brunchorst: „Udvikling, liv og formering i planteriget“.

Mathematik.

I. Ole Johannesens aritmetik for gymnasiet fra begyndelsen til rækker. Magnus Alfsens geometri for gymnasiet, hele bogen. Skriftlige opgaver hjemme og paa skolen.

II. Magnus Alfsens geometri, hele bogen. Ole Johannesens trigonometri fra § 4 ud bogen. Hele bogen repeteret.

III. Bonnevie og Bergs lærebog fra ligninger ud bogen. C. M. Guldbergs stereometri fra § 7 til § 8. Hele gymnasiets pensum i matematik repeteret. En time ugentlig anvendt til skriftlige øvelser, væsentlig efter Petersens opgavesamling.

Tegning.

I. Perspektivtegning efter det for gymnasiet udgivne sæt modeller.

VI. b. Fortegnelse

over de lærebøger, som i skoleåret 1901—1902 har været benyttede ved undervisningen i de forskjellige klasser.

5te forbk.l. og I—IV Mkl.

Religion.

- I Mkl. Bruns og Platous bibelhistorie. Sverdrups forklaring.
- II „ Samme lærebøger.
- III „ Samme lærebøger.
- IV „ Platous kirkehistorie.

Norsk.

5te forbk.l. Eriksens og Paulsens læsebog, 3die del.

- I Mkl. Eriksens og Paulsens læsebog III.
Hofgaards lille grammatik.
- II „ Paus og Lassens læsebog III, 1.
Hofgaards grammatik.
- III „ Paus og Lassens læsebog III, 2.
Hofgaards grammatik.
- IV „ Paus og Lassens læsebog III, 1—3.
Hofgaards grammatik.

Tysk.

- I Mkl. Knudsen og Kristiansen: Lærebog i tysk for begyndere.
- II „ P. Voss: Deutsches Lesebuch für die Mittelschule.
Hofgaard: Kortfattet tysk grammatik.
Kristiansen: Retroversioner til Voss's læsebog.
- III „ De samme som II, desuden Bjørsets opgaver til frie stile.
- IV „ De samme som i II, desuden Bjørsets tyske stiløvelser.

Engelsk.

- II Mkl. Brekke: Lærebog i engelsk for begyndere.
- III „ Ligesaa. Herrestads grammatik.
- IV „ Ny engelsk læsebog for middelskolen af K. Brekke.
Herrestads grammatik.

Historie.

5teforb.kl. A. E. Eriksen: En liden verdenshistorie. 8de udgave.

I Mkl.	}	Ræder: Lærebog i historie for middelskolen,	
II „			
III „			3die opl. 99.
IV „			

Geografi.

5teforb.kl. Udtog af geografin ved D. Christensen. 3die udgave.

- I Mkl. Haffners lærebog i geografi for middelskolen.
 II „ Samme lærebog.
 III „ Geelmuydens lærebog ved Axel Arstal.
 IV „ Samme lærebog.

Naturkundskab.

5teforb.kl. Ingen lærebog.

I Mkl.	}	H. L. Sørensen: Lærebog i zoologi for middelskolen.
II „		O. A. Hoffstad: Lærebog i botanik for middelskolen.
III „		Som II. M. Andresen: Lærebog i Fysik. 1899.
IV „		M. Andresen: Lærebog i fysik, 1899. A. Utne: Sundhedslære, sidste udgave.

Mathematik.

5teforb.kl. Nicolaisens regnebog, 2den del.

- I Mkl. Nicolaisens regneskole I, 2det hefte.
 Ole Johannesen: Praktisk regnebog, 3die hefte.
 II „ Ole Johannesen: Praktisk regnebog, 3die hefte.
 Ole Johannesen: Aritmetik og Algebra for middelskolen.
 Magnus Alfsen: Plangeometri for middelskolen.
 III „ Johannesen: Praktisk regnebog, 3die hefte.
 Johannesen: Lærebog i arithmetik og algebra.
 Eliassen: Plangeometri.

- IV Mkl. Ole Johannesen: Praktisk regnebog, 3die og 4de hefte.
 Ole Johannesen: Lærebog i aritmetik og algebra for
 middelskolen, 4de udgave.
 A. Eliassen: Indledende kursus i plangeometri, 3die
 udgave.
 Klingenberg: Veiledning i simpel regnskabsførsel.

Skrivning.

5te forb.kl. Christies skrivebøger.

- I Mkl. De samme.
 II „ De samme.

Tegning.

- 5te forb.kl. Dels H. Petersens tegnebøger for folkeskolen, 2det og
 3die hefte, dels fortegninger paa tavlen.
 I & II Mkl. Harald Petersens tegneapparat, 2den og 3die gruppe.
 III & IV „ Det for middelskolen normerede sæt klodser samt brugs-
 gjenstande.
 I Gkl. Det for klassen bestemte sæt modeller.

Gymnasiet.

Religion.

- I Gkl. Bibellære af Klaveness.
 II „ Samme lærebog.
 III „ Nissens kirkehistorie.
 Ny testamente, Tischendorffs udgave.

Norsk.

- I Gkl. Pauss & Læssens læsebog for gymnasier IV 1.
 Arne Garborgs Ivar Mortensens lesebok for høgre skuler.
 3. uppl.
 II „ Pauss & Lassens læsebog for gymnasierne, IV skoletrin.
 2den afdeling.
 III „ Pauss og Lassens læsebog for gymnasierne, IV skoletrin.
 2den afdeling.
 Holbergs Jacob v. Tyboe, af T. Vetlesen.

Oldnorsk

- II Gkl. M. Nygaard: Oldnorsk læsebog for begyndere, 5te udgave. Bergen 1901.
- III „ M. Nygaard: Udvalg af den norrøne literatur, 3die udgave. I og I (Glossar).
Sammes „Oldnorsk grammatik“.

Latin.

- III Gkl. Stereotypudgave af Horats eller anden udgave efter frit valg. Weisses Tacitus's Tiber. Weisses antikviteter.

Græsk.

- III Gkl. Stereotypudgave af Iliaden I—VI samt af Flatons Apologi og Kriton.
Sofokles' Antigone. P. Groths udg. Kr.ania 1886.
Schou-Bruuns grammatik.

Fransk.

- I Gkl. Lærebog i fransk for begyndere af A. Trampe Bødtker og Sigurd Høst.
- II „ Fransk læsebog for gymnasierne af Knudsen og Wallem. Knudsens franske grammatik.
- III „ Knudsen og Wallem: Fransk læsebog for gymnasier og samme forf.s Udvalg af franske forfattere. I.

Engelsk.

- I Gkl. Udvalg af engelske forfattere til brug for gymnasiets første klasse af Brekke og Western.
- II „ Brekkes og Westerns udvalg af engelske forfattere for II og III Gkl.
- III „ Nyeste forfattere i udvalg ved K. L. Sommerfelt.

Tysk.

- I Gkl. Gundersen: Tysk for Gymnasierne.
 II „ Ligesaa.

Historie.

- I Gkl. Ræders lærebog i oldtidens historie. Ræders lærebog historie for middelskolen.
 II „ Schiøths verdenshistorie for middelskolen.
 Ræders verdenshistorie for middelskolen.
 Joh. Ottosen & Ludv. Schmidts lærebog i historie. Kbh. 1900. II.
 Historisk læsning hefte 1—7.
 III „ Nordens historie af S. Petersen ved G. Storm.
 Oldtidens historie af A. Ræder.
 Frankriges historie af A. Th. Wallem og H. Schjøth.

Geografi.

- I Gkl. Haffner: Lærebog i fysisk geografi.
 II „ Axel S. Steen: Matematisk geografi for gymnasiet.

Naturkundskab.

- I Gkl. Ole Johannesen og C. Nicolaysen: Lærebog i Kemi.
 Knudsen og Falch: Det menneskelige legeme, anden del.
 II „ Brunchorst: Udvikling, liv og formering i planteriget.

Mathematik.

- I Gkl. Ole Johannesen: Aritmetik og algebra for gymnasiet.
 Magnus Alfsen: Plangeometri for gymnasiet.
 Petersens logaritmetabel.
 II „ Ole Johannesen: Trigonometri.
 Magnus Alfsen: Plangeometri for gymnasiet.
 III „ Bonnevie og Berg: Aritmetik og algebra for gymnasiet.
 Ole Johannesen: Trigonometri.
 C. M. Guldberg: Stereometri.
 Petersens opgavesamling

VII. Afgangsexamen.

IV Mkl.s 39 elever anmeldtes alle som skolens elever til middelskolens afgangsexamen efter lov af ²⁷/₇ 1896.

Efternævnte 34 elever bestod prøven: 1. Andersen, Per Conradi. 2. Bakke, Nils Blom. 3. Bakke, Peder Severin, 4. Bakke, Ragnvald Georg. 5. Blich, Sigurd. 6. Christensen, Georg. 7. Danielsen, Jørgen Bugge. 8. Fredriksen, Carl Yngvar. 9. Frøstrup, Johan Martin Brorson. 10. Gundersen, Sigvald. 11. Hansen, Haakon Benediktus. 12. Hein, Alf. 13. Jakobsen, Peder Haldor Franck. 14. Jensen, Olaf Edvin. 15. Pedersen, Peder Hauge. 16. Krøger, Bernt Georg. 17. Lundegaard, Oskar. 18. Marcussen, Rudolf William. 19. Mortensen, Thorvald. 20. Nielsen, Joh.s Gotfred. 21. Nielsen, Leif. 22. Nilsen, Nils Bertel. 23. Norlie, Oscar Olsen. 24. Olsen, Sverre. 25. Plesner, Jørgen. 26. Røer, Gustav. 27. Smith, Axel Chr. Rosenkrantz. 28. Stokke, Ottar. 29. Svendsen, Arne. 30. Svendsen, Johan Alfred. 31. Sørensen, Søren Hans. 32. Thorbjørnsen, Halvor Gotfred. 33. Thorsen, Anders Martinius — hvorhos 34. Spieler, Thomas Fredrik, afbrød den mundtlige examen for at gaa tilsøs.

Som privatister var anmeldt til samme prøve 14 piger, af hvilke 12 bestod prøven, af hvilke dog en har at aflægge fornyet prøve i enkelt fag inden udgangen af indeværende aar.

Endvidere aflagdes tillægsprøve i tysk af 6 piger.

Examen artium 1902.

Af III Gkl.s 5 elever anmeldtes 3 til klassisk examen artium og bestod prøven.

Videre anmeldtes 2 privatister, af hvilke 1 bestod prøven.

Navn.	Middelskole- examen.	Norsk stil.	Lat. overs.	Matheem skr.	Religion.	Modersmaal & Oldnorsk.	Latin.	Latin.	Græsk.	Græsk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Math. mdtl.	Hovedkarakter.
1. Christensen, Einar	1899 Arendals sk.	3	3	4	2	1	1	2	1	2	2		1	2	Meg. godt 2,00
2. Midtbø, Halvor Ingolf	1899 " -	3	2	2	1	1	1	1	1	1	2		3	2	Meg. godt 1,67
3. Stensvand, Thorleif Ansgar	1899 " -	4	4	3	1	3	2	2	2	2		3	2	2	Meg. godt 2,50

VIII. Skolens bibliothek og samlinger.

- Lærebibliothekets tilvæxt i 1901—1902*, katalogiseret i Arendals off. bibliothek under merket *A* (fraregnet skolebøger). *Grimm, Jac. & Willh.* Deutsches Wörterbuch. IV B. des 1ste Abth. III Theil, 3te Lief. X Bd. 7—9, XIII B. 1. Leipzig 1901—2.
- Schenk, K.* Belehrungen über wirthschaftliche und gesellschaftliche Fragen auf geschichtlicher Grundlage. Für die Hand des Lehrers sowie zum Selbstunterrichte. Leipzig 1896.
- Thukydides.* Historie. Oversat og oplyst ved anmærkninger af *M. Cl. Gertz*. 3die del, 4—5 Hefte (kpl.) Kbh. 1901—02. (Udg. af selsk. til hist. kildeskrifters oversættelse).
- Tacitus.* Agrikola og Germania. Oversatte af *H. H. Lefolii*. 1—2 hefte (kpl.). Kbh. 1901—02. (Udg. af selsk. til hist. kildeskrifters oversættelse).
- Fónsson, Finnur.* Oldnorsk og islandsk literaturhistorie. III. Kbh. 1902.
- Pavels, Claus.* Dagbøger 1817—22. Udg. for den norske hist. forening af *Dr. Ludvig Daae*. 2det bind 3—4 hefte. Kr.a 1901—02.
- Norske regnskaber og jordebøger* fra det 16de aarhundrede. Udg. for det norske historiske kildeskriftfond ved *H. J. Huitfeldt-Kaas*, rigsarchivar. II. Kr.a 1887.
- Bergens Borgerbog 1550—1751.* Udg. efter offentlig foranstaltning af *N. Nicolaysen*. Kr.a 1878.
- Erkebiskop Henrik Kalteisens* kopibog. Udgiven af det norske hist. kildeskriftfond ved *Alexander Bugge*. Kr.a 1899.
- Stavanger Domkapitels protokol 1571—1630. Udg. for det norske hist. kildeskriftfond ved *Andreas Brandrud*. Hefte 2—3. Kr.a 1899—1901 (kpl.)
- Presten *Søfren Søfrenssøns* memorialbog 1564—1599. Udg. for det norske hist. kildeskriftfond ved *A. E. Erichsen*. Kr.a 1898.
- Hirdskraa* i fotolithografisk gjengivelse efter *Tønsbergs Lovbog* fra ca. 1320. Udg. for det norske hist. kildeskriftfond. 4°. Kr.a 1895.

- Statholderskabets ekstraktprotokol* af supplicationer og resolutioner 1642—1652. Udgivet fra det norske rigsarkiv. 3die hefte. Kr.a 1901.
- Historiske samlinger*, udg. af Den norske historiske kildeskrikkommission. Første bind, 1—3 hefte. Kr.a 1898—1900.
- Meddelelser fra det norske rigsarkiv*, indeholdende bidrag til Norges historie af utrykte kilder. 2det bind, 1—2 hefte. Udg. fra det norske rigsarkiv. Kr.a 1900—1901.
- Rygh, O.* Norske gaardnavne. Oplysninger samlede til brug ved matrikelens revision. Efter off. foranstaltning udgivne med tilføjede forklaringer. 14de bind. Søndre Trondhjems amt. Bearbejdet af *K. Rygh*, Kr.a 1901.
- Regesta norvegica.* Kronologisk fortegnelse over dokumenter vedkommende Norge, nordmænd og den norske kirkeprovins. I. 991—1263. Udg. for det norske hist. kildeskrikkfond ved *Dr. Gustav Storm*. Kr.a 1898.
- Stephens, George.* The old-northern runic monuments of Scandinavia and England. Vol. IV. Edited after his death by *Prof. Dr. phil. Sven Otto Magnus Söderberg*. Fol. Lund 1901.
- Norges indskrifter med de ældre runer.* Udg. for det norske historiske kildeskrikkfond ved *Sophus Bugge*. 4—5 hefte. 4°. Kr.a 1898—1900.
- Norges indskrifter med de yngre runer.* Udg. for det norske kildeskrikkfond. Hønen-runerne fra Ringerike, udg. af *Sophus Bugge*. 4°. Kr.a 1902.
- Rygh, O.* Gamle personnavne i norske stedsnavne. Efterladt arbejde. (Universitetsprogram for 2det semester 1899). Kr.a 1901.
- Noreen, Ad.* Altschwedische grammatik. Lief. II—III. Halle 1899—1901.
- Benedix, R.* Der mündliche Vortrag. Ein Lehrbuch für Schulen und zum Selbstunterricht. II. Leipzig 1888.

- Dreser, W.* Englische Synonymik für die Oberklassen höherer Lehranstalten sowie zum Selbstunterricht bearbeitet Wolfenbüttel 1881.
- Koldewey, F.* Französische Synonymik für Schulen. Wolfenbüttel 1902.
- Flügel, Felix.* Allgemeines Englisch-Deutsches und Deutsch-Englisches Wörterbuch. Erster Theil. Englisch-Deutsch. I—II. Braunschweig 1894.
- Wegener, Ph.* Untersuchungen über die Grundfragen des Sprachlebens. Halle 1886.
- Wizel, H. G.* Synpunkter for dansk sproglære. Kbh. 1901.
- Baunhauer, H.* Kurzes Lehrbuch der Mineralogie (einschliesslich Petrographie) zum Gebrauch an höhern Lehranstalten sowie zum Selbstunterricht. Freiburg im Breisgau. 1896.
- Erdmann, H.* Lehrbuch der anorganischen Chemie. Braunschweig 1900.
- Kjerulf.* Det sydlige Norges geologi. Med 1 atlas. Kr.a 1878.
- Normann, F. M.* Norges arktiske flora I 2 og II. Kr.a 1901.
- Winge, Paul.* Den norske sindssygelovgivning. Forelæsninger. (Univers.progr. for 1ste sem. 1900). Kr.a 1901.
- Europa.* En geografisk fremstilling af vor verdensdels natur og menneskeliv. Illustr. H. 37—39. (Kpl. i 3 bind). Kbh. 1901—02.
- Encyklopädie der mathematischen Wissenschaften* mit Einschluss ihrer Anwendungen. gr. 8°. Bd. I, Heft 7; Band II, 2 Heft 1; Band IV 1, Heft 1. Leipzig 1901—02.
- Nedbøriagttagelser i Norge. Udg. af det norske meteorologiske institut. Fol. Aarg. VI. Kr.a 1900.
- Aarg. VII. 1901. Med 1 kart og 2 plancher. Kr.a 1901.
- Aarvog, Statistisk* for 1901. Kr.a 1901.
- *Universitetsbibliothekets* for 1896. 2det Hefte. Kr.a 1901.
- Aarsberetning*, det kgl. norske Fredriks universitets, for beretningsaaret 1899—1900 samt universitetets matrikel for 1900. Kr.a 1901.
- Foreningen til norske fortidsmindesmærkers bevaring 1900—1901. Kr.a 1901—1902.

Archiv for matematik og naturvidenskab. XXIII 2—4 og XXIV 1—3. Kr.a 1901—1902.

— for nordisk filologi. XVIII. Lund 1902.

Bulletin météorologique du Nord. Année 1901. Copenhague.

Forhandlinger i videnskabselskabet i Kristiania aar 1901. Kr.a 1902.

Skrifter, udg. af do. I—II. Kr.a 1902.

Fahrbuch des norwegischen meteorologischen Instituts für 1901. Kr.a 1902.

Norsk Lovtidende, 1ste og 2den afdeling samt overenskomster med fremmede stater, udgivne i forudskikkede aftryk af Norsk lovtidendes 2den afd. Kr.a 1901—1902.

Le maître phonétique. Organe de l'association phonétique internationale. 1—4. 1902.

Nature. A weekly illustrated journal of science. Vol. LXV—LXVI. London 1901—02.

Nyt magasin for naturvidenskaberne. Grundlagt af den physiographiske forening i Christiania. Bind 39, hefte 4 og bind 40, hefte 1—2 Kr.a 1901—1902.

Die neueren Sprachen. Zeitschrift für den neusprachlichen Unterricht. In Verbindung mit Franz Dörr und Adolf Rambeau herausgegeben von *Wilhelm Viëtor*. Bd. X. Heft 1—4. Marburg in Hessen 1902.

Statistik, Norges officielle.

3die række no. 303:

Beretning om det tekniske undervisningsvæsen for aaret 1894—95. Kr.a 1898.

— 3die række no. 279:

Fattigstatistik for aaret 1894. Kr.a 1897.

— 4de række no. 16:

Fattigstatistik for aaret 1895. Kr.a 1901.

— 4de række no. 26:

Fattigstatistik for aaret 1896—97. Kr.a 1901.

— 4de række no. 33:

Fattigstatistik for aaret 1898. Kr.a 1902.

Statistik, Norges officielle.

4de række no. 20 :

Beretning om *Skolevæsenets tilstand* i kongeriget Norge for aaret 1898. Kr.a 1901.

— 4de række nr. 40 :

Fagskolestatistik for aarene 1896—97, 1897—98. 1898—99. Kr.a 1902. (2 expl.)

Tidsskrift, geografisk (dansk). XVI. 3—6. Kbh. 1901—1902,

— historisk (norsk). Fjerde række. 2det bind. 1ste hefte. Kr.a 1902.

— nordisk, for filologi. 3die række. X 3—4 og XI 1—2. Kbh. 1901—1902.

— pedagogisk. 1901, 8—10 og 1902, 1—6. Stockh. 1901—1902.

Forelæsninger m. v. ved det kongelige Fredriks universitet. 2det semester 1901 og 1ste semester 1902. Kr.a 1901 og 1902.

Tychonis Brahe Dani die XXIV octobris A. D. MDCI defuncti operum primitias *de nova stella* summi civis memor denuo edidit Regia societas scientiarum Danica.

Insunt effigies et manus specimen Tychonis. 4°. Hauniæ MDCCCL.

IX. Skolepenge. Skolebeneficier.

a. *Skolepengene* har for skoleaaret 1901—1902 været :

for 5te forberedelsesklasse	64	kroner	aarlig
- middelskolens I, II, III og IV	100	—	—
- gymnasiets I—III kl.	160	—	—

For brødre gives saadan moderation, at 2den broder erlægger $\frac{3}{1}$, 3die broder $\frac{1}{2}$ af det fastsatte skolepengebeløb ; 4de

broder gaar frit. For gratister sker moderation ifølge departementets skrivelse af $\frac{1}{6}$ 89 saaledes, at

1. enkelt fripladses fulde beløb trækkes fra det for alle brødre efter sædvanlig moderationsberegning udkommende beløb.
2. har flere brødre friplads, trækkes den høieste plads'es fulde beløb plus den laveres modererede fra det for alle brødre efter sædvanlige moderationsberegning udkommende.

b. *Indskrivningspenge* er bortfaldne.

Efter lov af 27de juli 1896 § 58 skal skolepengene betales forskudsvis for hvert kvartal uden nogen afkortning, om disciplen optages i eller udgaar af skolen i løbet af samme. Om indkrævningen af skolepenge ved Arendals off. skole har overstyret i skrivelse af $\frac{6}{6}$ 99 givet følgende bestemmelse: »*Ved den 15de i hvert kvartals sidste maaned indleverer kassereren fortegnelse over de endnu ikke betalte skolepenge til rektor, der da efter reglm. for de høiere almenskoler 1ste afdeling § 39 er forpligtet til at negte cleven adgang til skolens undervisning.*«

c. *Hel friplads* er i skoleaaret 1901—1902 tilstaaet 11 elever og *halv friplads* 1 elev i den off. skole til et samlet beløb af kr. 1 606,00.

Skolelegatet til understøttelse for unge studerende fra Arendals by har ikke været benyttet ved Arendals off. skole.

Skolens kasserer er overlærer *F. O. Salvesen*.

X. Almindelige bemærkninger.

Ved aarsexamen i 1901 blev udskudt norsk mdtl. i I & II — religion i I Mkl. b & II Mkl. — norsk mdt. i I Mkl. a — matematik i I Mkl. b.

Tentamen i de skriftlige fag afholdtes for IV Mkl. 16de—20de decbr. 1901 og 19de—22de marts 1902 og for III Gkl. 18de—20de decbr. 1901 og 20de—22de febr 1902.

Ved middelskolens afgangsexamen i 1902 bestemtes fællescensur i enkelte fag for Arendals off. skole og den Dahlske skole i Grimstad, hvorefter afgaves fra Arendal til Grimstad censorer i norsk og matematik mundtlig samt fra Grimstad til Arendal censor i norsk og engelsk mdtl.

De skriftlige besvarelser, tegninger og prøveskrifter ved middelskolens afgangsexamen bedømtes ved en af kirkedepartementet nedsat fælles censurkomité for de examensberettigede skoler i Arendal, Grimstad, Tvedestrand, Risør og Kragerø.

Ved middelskolens mundtlige examen i 1902 bortfaldt for Arendals off. skoles vedkommende prøven i tysk, historie og matematik.

Fra $\frac{1}{7}$ 1902 er 5te forb.kl. inddragen.

Skolens samlede inventar er værdsat til kr. 10 003,80.

Angaaende skolebygningen kf. aarsberetningen for 1882.

Indberetning

fra skolelægen ved Arendals off. høiere almenskole
for skoleaaret 1901—1902.

Sundhedstilstanden blandt skolens elever i det forløbne aar maa ansees for tilfredsstillende. Der er i aarets løb indkommet ialt 441 meldesedler om skoleforsømmelser (forrige aar 604). Antallet af forsømte skoledage udgjør for hele skolen 1429. Forsømmelsernes aarsager er overveiende sygdom eller isolation paa grund af smitsom sygdom i hjemmet. Skolefravær af anden aarsag er meget sjelden og derfor ikke fraregnet i nedenstaaende tabel.

Da skolens elevantal var 197, falder der paa hver elev gjennemsnitlig 7,2 sygedage. (Fra andre skoler sees indberettet fra 5 og op til 9 sygedage pr. elev). Forsømmelserne i de enkelte klasser vil sees af den nedenfor hidsatte tabel, der angiver klassens elevantal, antal sygdomsforfald (meldesedler), antal forsømte skoledage samt det for hver elev beregnede gjennemsnitlige antal sygedage.

Klasse	Elev- antal	Forfald (melde- sedler)	Sygedage	Sygedage pr. elev
V forb.	29	70	305	10,5
I Mkl. a . . .	22	92	351	15,9
I „ b	13	35	66	5,0
II „ a	20	22	101	4,6
II „ b	21	47	117	5,6
III „	29	32	111	3,8
IV „ a	19	46	112	5,9
IV „ b	20	29	118	5,9
I Gkl.	12	37	107	9,0
II „	7	30	40	5,7
III „	5	1	1	0,2
	197	441	1429	7,2

De store forsømmelser i de 2 nederste klasser skyldes væsentlig de epidemiske børnesygdomme (skarlagensfeber og „de røde hunde“). Klasse I M. b var den første oprettede pigeklasse ved skolen. Af skolens 197 elever har 42 ingen forsømmelser i skoleåret.

Med hensyn til aarsager kan skoleforsømmelserne fordeles paa følgende grupper:

1. Uden sygdom	24	forfald med	38	skoledage
2. Legemsbeskadigelser . . .	43	— -	94	—
3. Epidemiske sygdomme . .	42	— -	359	—
4. Betydeligere indvendige sygdomme	11	— -	151	—
5. Alleslags smaasygdomme	321	— -	787	—

Tilsammen 441 forfald med 1429 skoledage

Der er i skoleaarets løb indrettet og ført en protokol med et særskilt rulleblad til hver elev, beregnet paa stadig at kunne have oversigt over elevernes helbredstilstand (sygdomme og for-
sømmelser) op igjennem deres hele skoletid.

Under besøg paa skolen har jeg undertiden overværet undervisningen i gymnastik og haandgjerning samt havt min opmærksomhed henvendt paa de sanitære forhold ved skolen og derom konfereret med rektor.

Arendal, oktober 1902.

Edv. Irgens.

XII. Skolens regnskab.

Uddrag af skolens regnskab for 4 kvartaler: $\frac{1}{4}$ 1901— $\frac{31}{3}$ 1902

U d g i f t e r :

a. Lønninger	kr. 44 761,72
b. Fripladse.....	„ 1 606,00
b. Forskjellige udgifter	„ 1 808,35

I n d t æ g t e r :

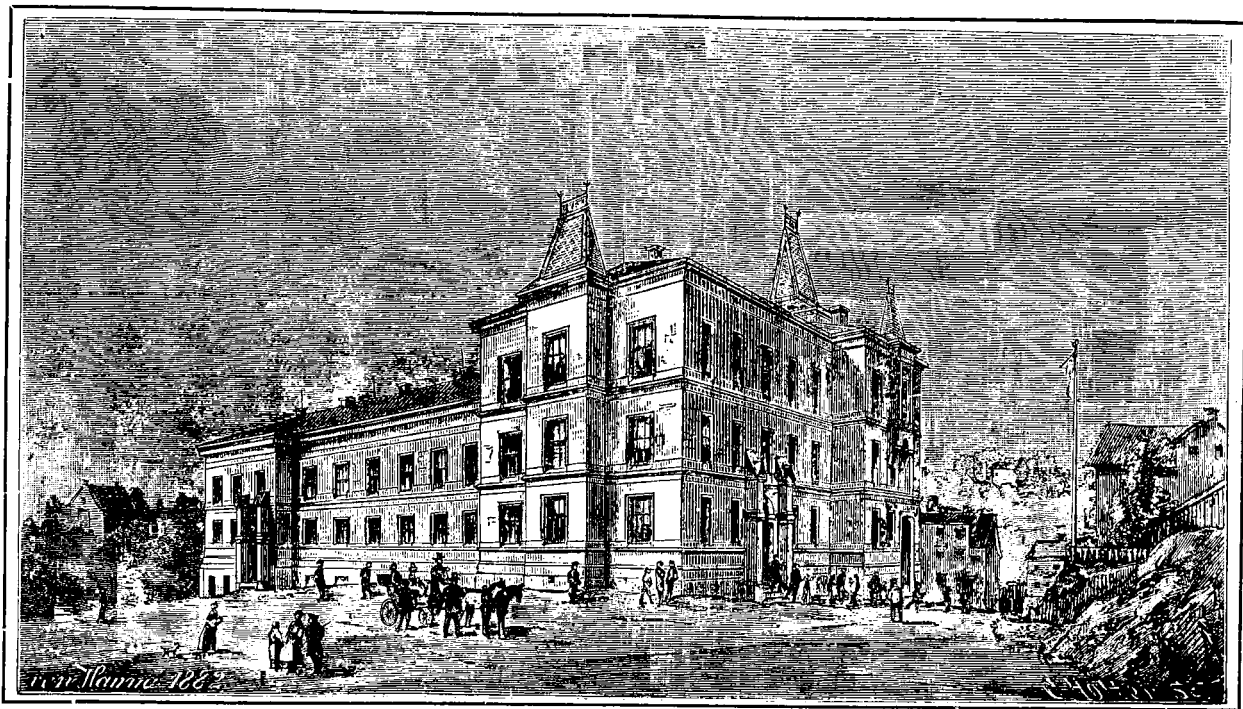
a. Skolepenge, netto (ikke iberegnet moderation og fripladse) ..	kr. 16 601,50
b. Bidrag af kommunen	„ 1 540,51
c. Andre indtægter ..	„ 2 188,41
d. Tilskud af statskassen.....	„ 26 900,00

Arendals off. skole i oktober 1902.

G. A. Gjessing.

Skolebygningen.